

Anna Elfverson
Utbildningsförvaltningen

Prövning av barnets bästa

Inför beslut att flytta Runstensskolans verksamhet till Båtsmansskolans lokaler

Postadress
136 81 Haninge

Besöksadress
Marinens väg 30

Telefon
08-606 7000

E-post
utbildningsforvaltningen@haninge.se

Innehåll

1	Prövning av barns bästa	2
1.1	Beskrivning av ärendet och frågan i ärendet	2
1.1.1	Påverkan på barn och barngrupper.....	2
1.2	Lagar och regler.....	2
1.3	Barnens åsikter	3
1.4	Synpunkter från socialt nätverk	3
1.5	Barnkonventionen.....	4
1.6	Analys och bedömning av barnets bästa	5
1.6.1	Kompensatoriska åtgärder.....	5
2	Information till barn om beslutet	5
3	Utvärdering av beslutet	6

1 Prövning av barns bästa

1.1 Beskrivning av ärendet och frågan i ärendet

Grundskolenämnden i Haninge kommun överväger att från och med höstterminen 2024 flytta Runstensskolans verksamhet till järnålderringen 883, 136 65 Söderby och de lokaler som tidigare använts för den numer nedlagda Båtsmansskolan (Båtsmansskolan). Runstensskolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1-6. Anledningen till övervägandet är att Runstensskolans nuvarande lokaler behöver omfattande renoveringar. Renoveringarna beräknas ta minst 18 månader och verksamheten behöver evakueras från lokalerna. De alternativa lokaler som finns är Björnvägen 38, 137 31 Västerhaninge (Nytorpsskolan) och Båtsmansskolans lokaler. Fördelarna med Båtsmansskolans lokaler är jämförelsevis att de är bättre anpassade för verksamheten och är närmare nuvarande lokaler. Båtsmansskolans lokaler och gård är väl anpassade för skolverksamhet med de årskurser och antalet barn som Runstensskolans verksamhet omfattar.

Vid en evakuering till Båtsmansskolan är planen att bussar ska transportera barnen från Runstensskolans nuvarande lokaler till Båtsmansskolans lokaler inför skoldagens början. Efter skoldagen respektive i förekommande fall från fritidshemmet ska barnen transporteras med buss tillbaka till nuvarande lokaler. Skolpersonal ska ta emot barnen på bussen och vara med under hela bussresan. Säkerhetsåtgärder kommer vidtas för att trygga transportererna och barnen kommer få lära sig de säkerhetsregler som gäller.

1.1.1 Påverkan på barn och barngrupper

Verksamheten och barnen som går i den måste flytta. Beslutet rör vart verksamheten ska flytta. Beslutet bedöms påverka barn i hög grad men under omständigheterna på ett framförallt positivt sätt. Förutsättningarna för flytten och hur den organiseras kan dock spela roll för hur barn påverkas. Mot denna bakgrund behöver en prövning av barnens bästa ändå ske.

Identifierade grupper av barn som påverkas av beslutet är:

1. Befintliga elever i Runstensskolan.
2. Potentiellt kommande elever i skolan.

Barngrupp 1 påverkas mest och direkt av aktuellt beslut. Men även potentiellt kommande elever i skolan kan komma att påverkas. Inom alla barngrupper finns barn med funktionsnedsättningar som har behov av stöd, dessa barn utgör en identifierad tvärgrupp. Yngre elever är också en tvärgrupp.

1.2 Lagar och regler

Grundskolenämnden är huvudman för Runstensskolan. Som huvudman är nämnden ansvarig för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagstiftningen. Skollagen ställer inte upp uttryckligt hinder eller förbud specifikt mot att en kommun flyttar en skolverksamhet men beslutet måste uppfylla kraven enligt rättsordningen inklusive barnkonventionen¹. Det innebär bland annat att inför beslutet behöver beaktas att utgångspunkten är att alla barn oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden ska ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet. Utbildningen ska vara likvärdig och ett beslut får inte innebära att någon exempelvis på grund av sin funktionsnedsättning, diskrimineras. I alla utbildningar ska barnets bästa vara utgångspunkt och barnets inställning ska så långt möjligt klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor om dem och åsikterna ska tillmätas betydelse i

¹ jfr 2 kap. 2 och 8 §§ skollagen, 6 kap. 38 § kommunallagen och grundskolenämndens reglemente.

förhållande till barnets ålder och mognad. Kommunen är också skyldig att vid utformningen av grundskola beakta vad som är ändamålsenligt från kommunikationssynpunkt för eleverna². Kravet innebär att kommunen behöver hitta lösningar som ger varje elev en situation som vid en samlad bedömning av omständigheterna framstår som rimlig³.

Reglerna om skolplacering innebär som utgångspunkt att elever i förskoleklass och grundskola ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå⁴. Om önskad placering medför att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts ska kommunen placera eleven vid en annan skolenhet. Om en vårdnadshavare inte har gjort något aktivt val ska eleven placeras utifrån närhetsprincipen. Närhetsprincipen innebär att en elev har rätt att gå i en skola nära sitt hem. Ytterligare en sak att beakta när verksamheten planeras är att elever med lång färdväg till skolan har rätt till kostnadsfri skolskjuts.

1.3 Barnens åsikter

Enligt artikel 12 barnkonventionen har barn som kan bilda åsikter rätt att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter utifrån barnets ålder och mognad. För att hämta in barns åsikter har samtal ägt rum med direkt berörda barn. Samtal har förts med barn i olika årskurser i både låg- och mellanstadiet.

Positiva aspekter som barnen i lågstadiet har framfört med en flytt till Båtsmansskolan är förekomsten där av linbana och fotbollsplan samt närhet till skogen. Barn har uttryckt att förändringen ska bli rolig.

Negativa aspekter som har lyfts är att avståndet till skolan blir längre och det finns en oro att det kommer ta längre tid och bli svårare att ta sig till och från skolan. Detta är även en åsikt som har lyfts av barnen i mellanstadiet. Barnen i lågstadiet har också uttryckt en oro för hur bussresorna ska gå till och att något ska gå fel i samband med dessa, exempelvis att något barn ska glömmas bort, att någon är sen eller att barnen bråkar.

Barnen i mellanstadiet har framfört att det är positivt att äldre barn får sin verksamhet i en byggnad separat från yngre barn, flytten är spännande och det är roligt att det finns gungor och linbana på gården. Barnen önskar att de får använda sin telefon i bussen och att man får sitta bredvid vem man vill där.

Både yngre och äldre barn har många frågor om den eventuella flytten till Båtsmansskolan och uttrycker ett behov av mer och i viss mån detaljerad information.

1.4 Synpunkter från socialt nätverk

Åsikter om den eventuella flytten till Båtsmansskolan har också inhämtats genom samtal med representanter för skolans personal och för direkt berörda barns vårdnadshavare.

Positiva aspekter som har lyfts av vårdnadshavarna är att Båtsmansskolans lokaler framstår som bättre än nuvarande lokaler. För i vart fall vissa barn är det positivt att byta miljö då miljön i nuvarande lokaler inte är bra. Det finns barn som tycker att det skulle vara roligt att byta till lokalerna. Flytten dit kan leda till att barnen får nya erfarenheter och växer med det.

² 1 kap. 8-10 §§ och 10 kap. 29 § skollagen. Se också diskrimineringslagen.

³ Prop. 1990/91:115 s. 73 och 78.

⁴ 9 kap. 15 § och 10 kap. 30 § skollagen.

Risker och negativa aspekter som har lyfts är att avståndet till skolan ökar. Det finns en oro för att det blir svårare för barnen att ta sig till och från skolan samt till öppen fritidsverksamhet särskilt vid speciella tillfällen som när barn är sjuka, när bussarna inte fungerar och när vädret är dåligt ur trafiksynpunkt. Det finns oro i övrigt för säkerheten kring bussresorna och för om barnen kommer behöva flytta mellan olika lokaler igen. Barn kan komma att sakna de skåp de har i nuvarande lokaler. Det blir svårare för särskilt yngre barns vårdnadshavare att ha insyn i skolan och se till att barnen exempelvis har extrakläder. Parkeringen på Båtsmansskolan är också för liten för att fylla behovet när vårdnadshavare behöver hämta och lämna barnen på skolan.

Vårdnadshavarna uttrycker att det finns behov av god information om situationen och vad den innebär för barnen. Det skulle också vara bra om barnen besöker lokalerna under våren 2024.

Personalen har framfört att det finns behov av att planera bussresorna på bra sätt och att det skulle vara bra att få möjlighet att ta del av annan skolas personals erfarenheter av liknande resor. Det behöver specifikt finnas en plan bland annat för situationer när barn blir sjuka och föräldrarna har svårt att hämta barnen utanför ordinarie busstransporter. Transporten behöver vara anpassad till barnens behov även om dessa är speciella. Det skulle vara bra om barnen får ha sina telefoner på bussen.

Barnen behöver också förberedas inför förändringen i god tid och få mycket och detaljerad information om situationen. För att ge barnen det behöver skolpersonalen tidigt bra information som de kan ge barnen. Det skulle vara bra om barnen under våren 2024 får åka buss för att besöka lokalerna.

1.5 Barnkonventionen

Inom ramen för förevarande prövning har granskats om det utöver artikel 3.1 och 12 i barnkonventionen finns fler artiklar i konventionen som har betydelse för beslutet att flytta Runstensskolans verksamhet till Båtsmansskolan. Utbildningsförvaltningen konstaterar att det inför beslutet är viktigt att beakta artikel 2, 6 och 23 barnkonventionen om alla barns lika värde, att alla barn har samma rättigheter, att inget barn får diskrimineras och om barnens rätt till utveckling. Det gäller oavsett exempelvis vilket område i kommunen barnen bor i eller om man som barn har funktionsnedsättningar som hänsyn behöver tas till. Det behöver säkerställas att hänsyn tas till barn med funktionsnedsättningar samt att förberedelser görs för dessa barn. Barn har vidare enligt artikel 3.2-3, 18.2-3 och 28-29 rätt till skydd och omvårdnad genom barnomsorg samt rätt till utbildning och utveckling i skolan. Tanken är att berörda barn fortsatt ska få sina rättigheter tillgodosedda genom beslutet. I sammanhanget noteras att Båtsmansskolans lokaler är väl anpassade för verksamheten. Det kan dock vara fördelaktigt att efter flytten till Båtsmansskolan har ägt rum, följa upp och se om det finns behov av anpassningar av lokalerna, skolgården och transporten.

Om barn på grund av ett beslut får längre till skolan kan barnets rätt enligt artikel 16 och 31 till privat- och familjeliv, vila, fritid, lek samt rekreation påverkas genom att för lite tid finns för detta under vardagar. Planen är att samtliga elever ska få transport med buss till och från Runstensskolans verksamhet och transporten beräknas ta ungefär tio minuter per dag. Bedömningen är därför att de nu nämnda rättigheterna inte kommer begränsas nämnvärt. Alternativa lokaler kan leda till längre transportsträcka för barnen. Det behöver dock finnas en plan för hur transporten av barn vid behov ska lösas utanför de ordinarie busstiderna.

Barn har enligt artikel 17 rätt till information. Barnen i Runstensskolan har fått viss information om den eventuella flytten till Båtsmansskolan. Bedömningen är att barnen i god tid är i behov av anpassad, god och i behövliga delar detaljerad information samt att en plan för att förse barnen med det behövs.

1.6 Analys och bedömning av barnets bästa

Ärendet kan leda till beslut att flytta Runstensskolans verksamhet till Båtsmansskolan. Bättre alternativ inför den nödvändiga evakueringen av verksamheten saknas för närvarande.

Sammanfattningsvis har det kommit fram vissa negativa effekter och risker med en flytt till Båtsmansskolan. Framför allt finns en oro för att avståndet till skollokalerna ökar och hur transporterna till och från de nya lokalerna ska fungera ur olika perspektiv som säkerhet, trygghet och tillgänglighet när behov uppstår utanför de ordinarie busstiderna.

Det har också framkommit positiva effekter med flytten. Framför allt finns en plan för hur evakueringen praktiskt ska hanteras som är väl anpassad för verksamheten. Båtsmansskolans lokaler är väl anpassade för verksamheten och framstår som bättre på flera sätt än nuvarande lokaler.

Mot denna bakgrund är bedömningen att beslutet att flytta Runstensskolans verksamhet till Båtsmansskolan skolan ur ett övergripande och samlat perspektiv är det bästa alternativet för berörda barn. Trots bedömningen att beslutet är i linje med barnens bästa föreslås att kompensatoriska åtgärder vidtas för att undanröja och mildra negativa konsekvenser och risker som utökningen kan medföra samt att förse barnen med god och behövlig information inför förändringen.

Utifrån vad som i prövningen av barnets bästa har kommit fram om barnens perspektiv och övriga omständigheter, anser utbildningsförvaltningen utifrån ett barnrättsperspektiv att Runstensskolans verksamhet ska flyttas till Båtsmansskolan.

1.6.1 Kompensatoriska åtgärder

För att undanröja och mildra negativa konsekvenser och risker som flytten till Båtsmansskolan medför föreslås att beslutet kombineras med följande kompensatoriska åtgärder.

- Undersöka om och hur vårdnadshavares insyn i särskilt yngre barns behov av extrakläder och liknande kan kompenseras.
- Undersöka möjligheten att barnen tillsammans med sin skolpersonal får testa att åka buss och besöka de nya lokalerna.
- Rutiner tas fram kring transporterna till och från skolan där ställning tas till bl.a. användningen av telefoner, var eleverna får sitta i bussen, säkerhet i och i anslutning till bussresorna, hur barnens behov av transport till och från skolan kan lösas på bästa sätt vid behov utanför ordinarie bussresor och vid andra speciella tillfällen som när bussarna inte fungerar.
- I övrigt framtagandet av behövliga rutiner och ställningstaganden för att trygga barnen.
- Personal på och vårdnadshavare för barn i Runstensskolan ges i god information om situationen. Personalen ges information i god tid och i behövlig mån detaljerat.
- Elever på Runstensskolan ges anpassad god och i behövlig mån detaljerad information om situationen.
- Så tidig identifiering som möjligt av eventuella enskilda barn vars bästa inte kan säkerställas. Upprätta en individuell plan för kompensatoriska åtgärder.

2 Information till barn om beslutet

Om beslutet fattas är förslaget att Runstensskolans personal i möjlig och lämplig mån på anpassade sätt ger barnen i Runstensskolan utifrån mognad och ålder information om beslutet och hur det kommer påverka dem. Det förutsätter att Runstensskolans personal först får god information om beslutet och dess innebörd.

3 Utvärdering av beslutet

Förslaget är att beslutet följs upp och utvärderas för att se hur det har påverkat barnen i Runstensskolan. Det skulle kunna genomföras i slutet av vårterminen 2024 genom samtal med skolans personal samt en enkät till berörda barns vårdnadshavare. Om lämpligt och möjligt kan samtal äga rum med elever. Syftet kan vara att se om ytterligare kompensatoriska åtgärder behöver vidtas för att mildra negativa konsekvenser. I uppföljningen bör transporter till och från verksamheten ingå

Förslaget är att rektorn och biträdande rektorn på Runstensskolan ska vara ansvariga för uppföljning och utvärdering vid behov med hjälp av representant från central grundskoleavdelning.